

POZEMNÍ VOJSKO NA POČÁTKU 21. STOLETÍ

Musíme být pohotovi a přístupni k využívání netradičních metod a zbraní. Příští možná válka bude vyhrána v budoucnosti a ne v minulosti. Musíme jít stále dál, jinak budeme poraženi.

generál Douglas MacArthur, 1983

Již v říjnu roku 1987 objasnil náčelník štábu pozemního vojska USA ve svém článku, který byl uveřejněn v Zelené knize význam plánování pro budoucí období. Jedna z jeho myšlenek v článku zněla, že „**naši povinnosti je budovat pozemní vojsko budoucnosti se stejnou naléhavostí, jako je udržování bojové připravenosti v současné době, což vyžaduje zaměřit pozornost do oblasti prognostiky**“. Tím jasně a stručně objasnil, že v současné době je přímo životně nutné poznat a uskutečnit změnu, o které všichni vědí (vojáci i civilisté), že nastane. Především proto, že je daleko naléhavější, než kdykoli předtím v minulosti. V období pokračujícího snižování vojenského rozpočtu, ale i případného ohrožení ve světovém měřítku, je nutné, aby i pozemní vojsko plánovalo využití svých zdrojů daleko pečlivěji, než tomu bylo v nedávné minulosti. Proto chceme-li mít v budoucnu efektivní ozbrojené síly, které by měly úspěšně bojovat v celém spektru možných ozbrojených konfliktů na světě, je nutné, abychom již plánovali jejich budoucnost.

Dále náčelník štábu pozemních vojsk USA napsal, že si musíme uvědomit, že mnoho momentů nadcházejícího období je přítomno již v současnosti. Zbraňové systémy, které budou využívány na přelomu století, jsou buď již zavedeny nebo jsou vyvíjeny a některé z nich budou ještě ve výzbroji v roce 2018. Pro lepší pochopení tohoto tvrzení je možné uvést například obrněný transportér M-113, vrtulník UH-1 nebo bombardovací letoun B-52. Přece, ale jenom technika a systém představují pouze část úsilí velení pozemního vojska. Rozumná doktrína a správně orientovaný výcvik, společně s využíváním všech dostupných zdrojů a rezerv mají stejný význam jako nové zbraňové systémy a zkvalitňování organizační struktury. Od roku 1982 se řídí pozemní vojsko doktrínou kombinovaného vzdušného a pozemního boje, která určuje jak bude vedena bojová činnost v současnosti i perspektivní budoucnosti.

Při pohledu do budoucnosti píše autoři tohoto článku G.L. Harvey a D.R. King v Military Review č. 8/1988, že je v první řadě zapotřebí zhodnotit vývoj pozemního vojska v minulém období. Již v roce 1973, kdy končilo aktivní nasazení amerických vojenských sil ve Vietnamu, nebyla obrana ještě doktrínou a struktura pozemního vojska byla určována tzv. reorganizační koncepcí divize (ROAD). Základní zbraňové systémy tvořily tank M-60, transportér M-113 a vrtulníky UH-1 a AH-1G. Zbraňové systémy jako tank M-1 Abrams, PLRS Patriot, bitevní vrtulník AH-Apache a vrtulník UH-60 Black Hawk byly v této době ještě vyvíjeny. Výcvik, velení a způsob vedení bojové činnosti byly ve značné míře ovlivňovány systémem všeobecné branné povinnosti a postojem společnosti k vojenské službě.

V současnosti je doktrínou ozbrojených sil kombinovaný vzdušný a pozemní boj a cílem organizační struktury je enormní snaha vybudovat výtečné pozemní vojsko (Army of Excellence). Základní prvky výzbroje tvoří tank M-1, bojové vozidlo pěchoty Bradley, průzkumné vozidlo M-3, vrtulníky Black Hawk a Apache. Výzkum a vývoj je soustředěn na novou generaci systémů včetně nové řady bojových obrněných vozidel a lehkých vrtulníků. Profesionální armáda a pozitivní postoje společnosti k ozbrojeným silám spolu vytváří vysoce motivovaného vojáka, mají kladný vliv na výcvik, bojovou pohotovost a kvalitu velení. Je zřejmé, že následujících 15 let přinese změny, které předčí změny již uskutečněné v předchozích 15 letech.

Před pozemním vojskem stojí úkol tyto změny efektivně zvládnout. Nástrojem této evoluční změny je „Architektura budoucího pozemního vojska“. Řídicím orgánem této strukturální změny je velitelství pozemního vojska (U.S. Army Training and Doctrine Command - TRADOC). Jeho úkolem bylo vypracovat program perspektivního vývoje a strategii změn, které poskytne koordinovanou a integrovanou představu řízení evoluce. Perspektivní plány jsou obsaženy v operačních koncepcích popisujících bojovou činnost pozemního vojska na budoucím válčišti.

Koncepce kombinovaného vzdušného a pozemního boje budoucnosti ALB-F (Air Land Battle Future) rozvíjí současnou doktrínu kombinovaného vzdušného a pozemního boje a popisuje způsoby vedení bojové činnosti v období, které přijde za 15 let. Koncepce Army 21 bude pokračováním a rozvojem koncepce kombinovaného vzdušného a pozemního boje a bude zahrnovat zásady vedení bojové činnosti pro období až 30 let. Tyto koncepce budou založeny na směrnicích obsažených v klíčových dokumentech ministerstva obrany, výboru náčelníků štábů a plánovacích dokumentech ministerstva pozemního vojska, a určí priority rozvoje pozemního vojska v příštím období.

Koncepce ALB-F vyvíjená střediskem vševojskového boje (CAC) ve Fort Leavenworthu, státu Kansas, bude obsahovat popis činnosti v souladu s požadavky na začátku 21. století. Zdůrazňuje koordinovaný a vševojskový charakter bojové činnosti a nutnost sjednoceným úsilím maximálně zintenzivnit bojový potenciál amerických a spojeneckých ozbrojených sil. Obsahuje podrobný návod pro rozvoj pozemního vojska, které musí být schopno pružného nasazení, průběžné modernizace a spolehlivě tylově zabezpečováno pro široké spektrum možných válečných konfliktů. Cílem je zaměřit úsilí modernizačních programů pozemního vojska v příštích patnácti letech na dosažení požadovaných bojových možností při současném poznávání trendů vývoje finančních a technických zdrojů, které budou určovat i nadále rychlost uskutečňovaných změn.

Současné s vývojem této koncepce pracuje středisko CAC na návrhu organizační struktury budoucího pozemního vojska a určujících programových požadavcích. Po dokončení zůstane tato koncepce živým dokumentem a pro zajištění její trvalé platnosti bude každé dva roky ověřována a revidována.

Program Army 21 - zpracování programu rozvoje pozemního vojska s perspektivou 30 let patří k nejobtížnějším úkolům, které kdy byly vytyčeny. Jeho metodologie je založena na výzkumu faktorů, které významně ovlivní způsob nasazení pozemního vojska v budoucnosti. Dalším krokem je poznání způsobů vývoje těchto faktorů, které jsou trvalé a mají vztah k budoucnosti. Pro doktrínu Army 21 jsou zkoumány tyto základní faktory: **strategie, ohrožení, demografie, technika, ekonomie, zdroje, společnost, vesmír, geopolitika.**

U některých faktorů, jako je např. demografie, jsou dostupné informace potřebné pro zpracování dlouhodobých trendů vývoje důvěryhodné a dobře zdokumentované. U jiných faktorů, jako je geopolitika, jsou možné směny vývoje jen velmi obtížně předvídatelné. Cílem však není poskytnout přesný obraz budoucnosti. Toho nelze v současné době dosáhnout. Je možné však vytvořit obecný obraz s určitými parametry, který bude poskytovat základní popis budoucnosti. Klíčovým prvkem tohoto postupu je pravidelná revize této koncepce, její rozvoj a vytváření nové. S tímto procesem je spojena nutnost rozlišit a postihnout potencionální vývojové trendy, které mají revoluční a ne pouze evoluční charakter a které radikálně změní způsob pohledu každého z nás na budoucnost.

Od zahájení programu Army 21 v září 1987, shromáždil a zpracoval zástupce náčelníka štábu velitelství TRADOC pro doktrínu dostupnou literaturu, která se vztahuje k současným studiím o budoucnosti a vývojovým trendům. Byly shromážděny informace z agentur jakými jsou World Future Society, Center for Strategic and International Studies i dalších odborných institucí, ale také od soukromých osob, jako např. je Dr. Gerald O. Barney, který je autorem studie Global 2000 z roku 1980. Výsledkem úsilí bylo ve velmi krátké době poznání, že nejen pozemní vojsko má zájem o poznání budoucnosti. Je zřejmé, že autoři využili pouze malou část dostupného materiálu z této oblasti k seznámení s trendy, které dávají pro další období určité perspektivy.

Je zřejmé, že každý pokus o prognózu vývojových možností je spojen se značnou dávkou rizika. Proto koncepce materiálu zpracovaného zástupcem náčelníka štábu TRADOC obsahuje popis prostředí v období kolem roku 2018, ve kterém by pozemní vojsko vedlo bojovou činnost. Stejně tak jako koncepce ALB-F i Army 21 je živým dokumentem, proto každé čtyři roky bude upřesňována podle podmínek ve světě a možností, jež budou mít Spojené státy americké k dispozici. Zároveň budou stanoveny i možné odchylky od plánovaného vývoje a z nich vyplývající vlivy na vedení bojové činnosti budou začleněny k přezkoumání dané koncepce. Tato operační koncepce bude prvním návrhem vydání polního řádu pozemního vojska FM 100-5 Operations, který má být platný pro rok 2018.

Autoři uveřejnili některé vývojové možnosti pro každý ze studovaných oborů; na nich je vidět, že i některé odpovědi doznaly v dnešní době dosti závažných změn. I přesto některé údaje:

Strategie

- Do roku 2018 dojde k podstatnému omezení početního stavu amerických vojsk v Evropě.
- Bez ohledu na současně smlouvy a omezení jaderných zbraní, nebudou jaderné zbraně vyřazeny z výzbroje.
- Velké systémy budou již v období do roku 2018 zranitelné kosmickými zbraněmi.

Ohrožení

- Předpokládá se, že Sovětský svaz bude i nadále udržovat potřebnou úroveň svých ozbrojených sil i v následujících 30 letech.
- Podle názoru sovětských vojenských odborníků bude Sovětský svaz i nadále považovat NATO za základní hrozbu své bezpečnosti. Uzná však i rostoucí nezávislost evropských států a vznik třetí supervelmoci.

Demografie

- Zatímco počet populace ve věku 18 až 24 let se bude v blízké budoucnosti snižovat (počítá se do roku 1995), pak dojde opět k nárůstu a v roce 2010 bude dosaženo v USA hranice 14 miliónů.
- Občané španělského původu pravděpodobně budou do roku 2010 největší menšinou, protože se předpokládá, že budou tvořit 14 % populace USA.
- Do roku 2000 se počítá, že ženy budou představovat 47 % pracovních sil.

Technika a technologie

- Ve vývoji zbraňových systémů a zařízení do stanoveného roku budou již využívány pokročilé materiály (např. polymery, keramické materiály) jako náhrada za drahé úzce profilové nerostné suroviny. Dále se ve značné míře začne využívat vysoce odolné a lehké kovové slitiny.
- Supravodivost způsobí revoluci v oblasti elektroniky a automatizace. Dojde k významným změnám v použití prostředků bojové činnosti (elektromagnetická děla, výpočetní technika s kapacitou paměti řádu megabity, plně autonomní prostředky robotizace, hnací systémy s vysokou rychlostí a nízkou pracovní teplotou).
- Při nasazení robotů k vedení boje nebude voják 21. století odpovídat typickým představám ze současnosti (fyzická zdatnost, úroveň inteligence atd.).

Ekonomika

- Vojenský rozpočet bude růst reálně o 1 %.
- USA upustí od rozvoje těžkého průmyslu a stanou se hlavním vývozcem strojírenských výrobků, letadel, laserové techniky, telekomunikačních zařízení, lékařské a vědecké techniky a motorů.
- Hrubý národní důchod USA převyší hrubý národní důchod SSSR více jak o 50 %.

Vesmír

- Pro překonání problémů spojených s vypouštěním velkých družicových objektů budou využívány kosmické stanice na nízké oběžné dráze.
- Kosmický výzkum v USA a SSSR bude zahrnovat pilotovaný let k Marsu do roku 2025.
- Vesmír se jednoznačně stane nejučinnějším představeným pozorovacím stanovištěm ozbrojených sil USA v 21. století.
- Ropa, zemní plyn a uhlí budou i nadále v následujících padesáti letech určujícími zdroji energie.
- Technologie jaderné syntézy již nebude utopií, ale realitou do roku 2020.
- Suroviny nebudou nahrazovány v takové míře jako kovy, dřevo se nahradí již kompozity.

Absolventi středních škol v roce 2000

- 24 % jich bude žít pod hranici chudoby.
- 18 % se narodí mimo manželství.
- 50 % bude žít pouze s jedním rodičem.
- 20 % žen otěhotní před dosažením dvacátého roku života.